

„DALMATINSKI HRVAT“ izlazi svake subote.
Godišnja predplata Din 80 — Polugodišnje
Din 41 — Tromjesečno Din 22 — Za Ame-
riku godišnje dva dolara.

OGLASI PRAMA CJENIKU.

Račun kod Pošt. Ček. Ureda, Zagreb, br. 38.004

Pripremani telefon
preko dana br. 39 — preko noći br. 23
(interurban)

DALMATINSKI HRVAT

„DALMATIN. HRVAT“ uređuje Miho Jaričić
sa redakcijskim odborom.

„Dalmatin. Hrvat“ je vlasništvo promicateljnog
odбора „Hrvatske Štamparske Zadruga“ s. o. j.
u osnutku u Šibeniku.

Pisma i novci šalju se na adresu:
„Dalmatinski Hrvat“ — Šibenik, Glavna ulica 108.

Rukopisi se na vraćaju. — Pisma ne frankirana
ne primaju, anonimna u koš.

NOVINE ZA PROSVJETU, GOSPODARSTVO I POLITIKU DALMATINSKE HRVATSKE.

God. II.

ŠIBENIK, 4. KOLOVOZA 1923.

Br. 29.

Bečlije - mi se vas ne bojimo.

Hrvatski narod živi u predvečerje teških izravica i borba. Traže se na svim linijama načini i sredstva, kako bi se narod što više razdijelio i otudjilo. Mjesto, da se je iskoristio onaj veliki moralni kapital i ono veliko oduševljenje, koje je na početku u cijelom narodu vladalo, narod se je šikanacijama i zlom upravom i nejednakosti doveo do očajja i razočaranja.

Pred par mjeseci iza manifestiranja snage hrvatskog naroda, bijelo je hrvatsko narodno predstavništvo sa svojim saveznicima, koji su svi želili zadovoljnu državu, da se stvori sa Srbima pošten sporazum, da u ovoj državi bude i Hrvat i Slovenac jednakopravan Srbima, što danas nije.

U prethodnom broju mi smo iznijeli zapisnik sporazuma iz kojega se vidi da su predstavnici HRSS, SLS i JMO, tražili od radikala jednu poštenu upravu, jednakopravnost i reparaciju po demokratskim načinih nepraveda.

Ovo objelodanje protokola sporazuma pružilo je u Beogradu pojačanu volju ne za sporazum, već za armature protiv Hrvata.

Traže se, konstruiraju se procesi u kojima famozni Galjardi ima da bude krunski svjedok, da se hrvatski političari stave izvan zakona radi navodne protudržavnosti i velezajde.

Traži se način, da se uapsi vođja HRSS, i hrvatskog narodnog zastupstva Radić. Traži se sve, da se Hrvate, kaže se nauči ljubiti: slobodu, u kojoj se Hrvati ne mogu snaći.

Hrvate koji u državi žele samo: jednakopravnost, i poštivanje svojih teških borbama i velikim radom stečenih kulturnih gospodarskih i historijskih dobara i prava.

Hrvati su to borbom i radom stekli, Hrvati će to što su stekli i zadržati.

Kako nam se iz Zagreba javlja, održalo je 24. pr. mj. predsjedništvo HRSS sjednicu, na kojoj je raspravljeno sadašnji politički položaj. Pozvane su sve stranačke organizacije,

da oslunu mirne i na okupu, pa da nastave svoj rad ne dajući se od nikoga izazivati. Predsjedništvo su stigli izvještaji sa svih strana, u kojima je izražena neslomiva volja da se ustraje na započetoj putu. Nema te sile, koja bi mogla rasklpati jedinstvenu frontu hrvatskog naroda.

Da nema te sile! Ako se nekoliko „austrijskih“ ulizica i obožavatelja Franje Josipa i Karla utvara da se mi njih bojimo, to mogu izvaditi iz glave. Ko se njih boji on je nije Hrvat; on je prodana bečka mješina, on je ulizija bečkog dvora; on je izdajica hrvatskog naroda, on nametnuti parazit hrvatskom narodu. Svim tima krvopijama poručuje i hrvatski narod iz Dalmacije: Gospodo, bečlije — mi se vas ne bojimo!

Maknimo se!

Ideja sporazuma formalno je doživjela bankrot; haren suđeci po zadnjim događajima i izjavama današnjih vlastodržaca. Trebamo se upitati: zašto? Jer nije potreba, misli današnju vladajuća stranka. Trebalo bi da im dogori do nokta, a da i oni uvide težinu momenta, da budućvjesniji jakosti vanjskog obruča država, koji ima u ruci Italija i stiče ga prema momentalnoj potrebi — i slabe kohezije unutra. Misle da nije potrebno; stavili su se u pozu čekanja misleći, da će naše opće-

unutarnje pitanje samo od sebe riješiti. Ne ćemo biti zlobni, da im predbacimo, da im ovakovo stanje konvenira, pa da bi im teško bilo i sa drugima dijeliti vlast u državi. Ima ponešto i toga doduše, ali ima koji bi rado riješili naše unutarnje pitanje na opće zadovoljstvo. Ali ovakovi elementi su u velikoj manjini i što više bez ikakove inicijative, ograničujući se od vremena do vremena samo na platonске izjave, a bježeći od djela, bojeći se svojih šovinišćkih masa, koje su sami o-

nako odgojili u mržnji ne prečanske prisajedinjene „austrijance“. Samo strah od tih masa (meeting Srna. o. u Beogradu), može nam promulgirati onakove bezpotrebne elispektatorije Pašičeve o „krvi do koljena“. Da koji naivnik ne bi mislio, da je to moguće uplašilo Pašiča strah pred fizičkim razračunavanjem, pa da morao od toga straha onako sloviti, moramo odmah napomenuti, da se svaki miting naročito insceniraju od ljudi koji su prošli dobru školu za onake posle: S. Pribičevića i Srđ. Budisavljevića. Tako se oni opravdavaju o nemogućnosti drugačijeg postupanja i upućuju nas, da mi popustimo i to sve do njihove tačke gledišta.

Naš opći interes zahtijeva, da se ogledamo za sredstvima i putevima koji će nas stvarno približiti. Nije onda bez smisla ako mi podjemo za tim, da se sa tih puteva kojima imamo poći najprije uklone sa njih zapreke koje nam smetaju. Takovo nastojanje stvorilo je Travanski zapisnik (vulgo Markov protokol), koji je imao biti prva etapa budućem velikom cilju: bratstvu i jednakosti. Stvoren u najboljem vidu, srušen je od ljudi koji nam govore da smo austrijsko roblje. Oni, koji ističu kad treba i kad ne treba kako su oslobodili ovo roblje, što im ne ponude bar onaku samoupravu koju su imali u ropstvu? Isto nam tako govore, da smo bili svijezni austrijanci. Pravo rekuć, bilo je toga kod nas; bilo je austrijanaca, ali u državnom, ali ne nacionalnom smislu. Ta tko je

PODLISTAK

Jugovinska Njiva.

Taj se je list najprije zvao „Hrvatska Njiva“, a kad ga u ruke dobiše velikosrbi pretvorio se je u Jugoslavensku. Skleputiše mu i naziv „Obnova-Njiva“ po udruženju dvaju listova. Onda su počeli u ime ravnopravnosti tiskati jedan broj latinicom, a jedan ćirilicom, a vidivši da ni to ne ide, vratili se za Hrvate-Jugoslavene opet na samu latinicu. Očit dokaz da baš niemo jedno, kako don Kihotli uluviše u glavu.

Budući da je u službi bezglave politike, uz ozbiljne članke ima u njemu i posve ludih, batinaških političkih pisanja, koje se sa najvećim prezirom i polubarbarskom babatošću bacaju na sve, što je hrvatsko — ističući silu i prijetnje prikrivene bizantinskim mentalitetom.

Urednik je „Jugoslavenske Njive“ prof. Branimir Truheljka, jedan od onih svjetskih profesora u Hrvatskoj, koji su ostavili društvo Društvo Hrvatskih Profesora i prilijepili Srbe u Beogradu.

Prica i Nikola Premović, nazovi pukovnik, glava naših fašista ilitt velikosrpske „Narodne Obrane“. Treći je književnik Antun Branko Šimić. U 52. broju prošlog godišta napisao je Prica ekavski uvodnik pod nadpisom: „Jedna politička zabluda“. U njemu se on obara ne samo na Hrvatski Blok, već dapače tvrdi, da su a zabludi i Protić i Trumbić. — Nek se država parcelira odmah — breći on — ne smije biti ni pokrajina ni njihovih sabora, jer je hrvatski puk preko kasarne i pripovijedaonice bio vazda sluga Beča. Obzirom na duboko „monarhično osjećanje oko Zagreba“ predlaže, da se Hrvatima učini koncepcija, ter u Zagrebu prenese kraljevski dvor, jer bi po njegovoj pameti onda svi Radićevi seljaci postali monarhisti.

Nemojmo se čuditi, ako Prica u ime sreće i napretka ponudi kojega člana dinastije i Švicarskog ili Saveznih država! . . .

Specijalista je za politiku toga lista N. Premović, kojega St. Protić ironički naziva „publicistom“. Premović je čisti predstavnik poluturskoga Balkana. „Božji instrument“ Vilim je prema njemu bezazleno

surovo držeci u rukama sahlju i volovu žilu. On se najglednijim podvalama na obara Hrvatski Blok i njegove zastupnike. U 1. broju ove godine Premović piše, da Hrvati nikad nisu imali ni slobode ni države, već da su vazda bili sluga Mađara i Njemaca (ne ipak onako kao razni Grđjici, Pribičevići, Černojevići itd.), a pošto su sa Srbima izmješani, da moraju ostati i živjeti onako kako Srbi huće, inače da će Hrvati biti poklani ne samo od Srba već i od srpskih Hrvata. O žalosna Jugoslavijo, sa bolesnim tipovima Nerona i Kurakalá! Da „Narodna Obrana“ nema ništa već jednoga Premovića na čelu — znali bismo njezin duh i ciljeve! Premović nam precizira devizu Sv. Pribičevića: naša se državu ne smije urediti po sporazumu jer smo jedan narod, ali odbivši jugoslavensko ime ne kažu, koji je to jedan narod. Gdje nema sporazuma tu je sila, a tu zastupa soldatina Premović.

U 2. broju ove godine surovi soldat nazivlje federaciju ili sutonovizam utopije Srba, Hrvata i Slovenaca drapjom i „fiks-idejom“, ludilom itd., jer je proti njoj sila i oružje, a onda babato i činički pred-

maču osvojeni, te se ruga Vj. Klaiću i hrvatskim historičarim.

Čudimo se da cenzura dozvoljava onako glupo pisanje i razdraživanje. Premović se naravno ruga onima, koji vele, da Srpska vojska nije ušla u Austriju već u Hrvatsku, koju je Hrvatski Subor 29. X. proglasio. Premović ipak ne kaže, da li je Hrvatsku osvojio general Kondić sa timomoćkon divizijom ili tko drugi.

I u ovome je poglavica fašista učenik mefistofelske sofistike Sv. Pribičevića, jer je i on kazao, da država Srba, Hrvata i Slovenaca nije postala plebištim pa da se po plebištitu ne će ni urediti. Dakle opet: ne narodnom voljom nego silom! . . . U 2. broju ove godine je propćen i sveto-savski govor dra. Bogdana Gavrilovića, rektora beogradskog sveučilišta, u kojemu on po današnjem srpskome mentalitetu, Hrvate redovito nazivlje, da su srpskoga naroda itd. Srbi su samo naš narod, a Hrvati su samo dio ili pleme srpskoga naroda. To razumijeva danas svaki Srbin, kad govori: Mi smo jedan narod i po tui je logici jasno, zašto su svi Srbi proti jugoslavenskom imenu, koje je Pribičeviću

stvorio takove austrijance! Dobro me Austrija. A zašto ne bi oni n. pr. stvarili Srbohrvatoslovence ili ili Jugoslovence? Najprije bi naravno oni to morali biti, a ne ekskluzivni Srbi, a osim toga imati u sebi esencije što se zove evropeizam, a ne balkanizam, tipičnu osobinu surovosti. Samo lijepe metode, bralska snošljivost i ljubav prema etičkoj i interesnoj zajednici Velikoj Jugoslaviji (koja se ima stvoriti), i koja bi pustila svako plemo, da se individualno razvija — učinili bi našu državu kuću sretnom, a plemensko bi se i vjerske razlike i opreke prirodno izbrisale. Za takav rad ne treba puno nego razum i poštenje; treba tih krjeposti velikih muževa da uzmognu voditi državu, a ne partijsku politiku. Kako smo formalno jednakopravni, tako moramo biti i stvarno, pa da možemo na zadovoljstvo sviju uživati potpuno onako kako smo i željeti. Da smo mi tako zdravi, kako nas oni prikazuju, ne bi zajedno s nama stvarali državnu zajednicu, kao što nisu sa Bugarima; cijela hajka je samo zato što mi hoćemo zapovijedati sami sobom. Oni nam nude (ne baš iskreno), da zapovijedamo mi sobom i s njima, a oni sobom i s nama, ali to mi ne ćemo nego: oni sobom, a mi sobom. Soba meni, soba tebi a krov naš. Tu je grm!

Kako je politika znanost, a svaka znanost se drži principa, da ne utvrđene nove probleme rješavamo

pomoću utvrđenih starih, to se i kod nas počelo tragati; u riješenju našeg unutaršnjeg sastava; za analognim slučajevima kod drugih država. Pri tom se najčešće uzimaju za primjer Italija i Španija. Tu su bile lakodjer velike unutarnje opreke, koje su često puta dovele u pitanje i cjelini države; tako prilike stvarale su cjelokupni gospodarski zastoj, koji još danas kao posljedica teško tišti Španiju, a u narodu je ostala mržnja u onim djelovima zemlje, gdje su interesi križali. To je sve bilo u zemljama gdje hila prebrza, neprirodna centralizacija, bez obzira na to da je nju pomoglo historičko državno ime, što mi nemamo.

Ove države čini se da nijesu najsigurnije za primjer uzete. Zgodniji bi bila prisposoba n. p. sa državom Nizozemska — Belgija (se german. plemenima: Nizozemci i Flami i roman. plemenom Valoni). Tu su bile dvije državne jedinice: Belgija i Nizozemska, ujedinjene u jednu političku državu, ali sa nizozemskom hegemonijom. Pa što se dogodilo? Razdvojili se zavijek!

Zgodnija bi bila prisposoba i sa državom Švedsko-Norveška (sa germanskim plemenima veoma slična jezika) sa hegemonijom Švedskom. Pa što se dogodilo? Razdvojili se zavijek!

— Zar ne bi i mi mogli poći istim putem?

Možda na žalost!

— d

Austrijski junaci na poslu.

Nasljednici bečkih i mađarskih satrapa u Hrvatskoj opet se proslavili. U noći od nedjelje na ponedjeljak oko 11 sati, napadnut je poslužnik uprave „Novog Hrv. Borca“, kude se je vraćao u upravu gdje stanuje, od 5 do 6 za zidovima sakrivenih bandita, oboren na zemlju i pošto su mu začepili usta oduzet mu je ključ uprave. Provalivši banditi u prostorije, među kojima je

poslužnik prepoznao Anđelinovića, a još rekoje si zapamtio po izgledu, svezaše poslužnika uzicama i pluh-tama za krevet, a potom se dugoše na posao.

U vandalskom bijesu razbiše namještaj, pokidaše električne žice, razbiše žarulje, pa čak ni kloset nisu pošteđili. Uništivši sav materijal spisa, pokušali su provaliti u blagajnu, koja se je medjutim pokazala ot-

pornijom, pa će morati banditi pod vodstvom Anđelinovića još malo više da vježba da provali blagajne. Prilike za to ima sada kod Balkanske Banke, kojoj su blagajne i onako prazne i ispražnjene u korist upravo tih provalnika.

Medjutim ne moguće provaliti u blagajnu i tako si nadoknaditi gubitak potpore, provalili su u ručnu blagajnu uprave, t. j. u pisni stol, otkuda su odnesli svotu od Din. 1275, u sitnis poražbacali.

Ne mogav naći petroleja da zapale prostorije, otvorili su pipe vodovoda i stavili sve pod vodu, a potom čuvši, da se stanari kuće počimaju buditi, izgubili se u noć.

Počinjena šteta iznosi sa ukrađenim novcem skupa oko K 150.000.

Ovaj slučaj ponovno dokazuje nasu tvrdnju, da je „Orjuna“ koncesionirani zavod za izobrazbu lopova, provalnika i bandita, a Anđelinović im je učitelj i prednjak.

Ovu činjenicu ne mogu ni „Novosti“ izniti, koje kušaju dovesti napadaj na Reiznera u vezu sa provalom u upravu „Hrv. Borca“.

Napadaj na u čitavom gornjem gradu ozloglašenog potepuha i dan-gubu Reiznera, nije uslijedio, koliko smo mi informirani, onako, kako to „Novosti“ hoće, već je posljedica izazova upravo od strane toga Reiznera i nema sa Hrv. Orladinom niti sa „Hrv. Borcem“ ništa zajedničko.

Vrijedno je zabilježiti, da prigodom provale u upravu „Hrv. Borca“, nisu stanari bili u stanju dozvati policiju i ako je inače ista upravo na ličkom trgu brojno zastupana. Medjutim upozoriti ćemo i na činjenicu, ne zato što mislimo, da će pomoći, nego radi obavještenja javnosti, da je Reizner da još neki banditi čim se je vratio Anđelinović, počeo prijetiti omladinima, da će suda istom nastati ono pravo i da ne će tako dugo mirovati, dok svi omladinci „na stakama ne prohodaju“.

Bulat je zatvoren. Ima da izvrši jedanaestdnevni zatvor. Anđelinovi-

vić trudi policiju, i dok se on mirno šeta po Zrinjevcu policija ga ne može da nudi u Zagrebu. U Zagrebu se groze orjunci, da će sadi poslati u Sibenič Anđelinovića i Bulata“, da reorganiziraju propale

„Dobro nam došli! — Cr

Radić pred Sudom.

Da beogradske vlastodržci od vrate pozornost svojih priistaša i demokrata o zagrebačkom ili Murkovom protokolu, kojega je objelodanio gosp. Radić, trebalo je pomisliti senzacije da se osvete Radiću što je dao u javnosti iznijeti Markov protokol, koji ih diskreditira pred čitavom poštenom javnošću jer je objelodanjenim protokolom otkrio pred čitavim svijetom radikalnu prevaru te pokazao, tko i što su vodje radikala.

Da se doljam objelodanjenog protokola umanjiti trebalo je odmah izumiti senzacije, što će srpsku masu svratiti sa razmišljenja pojedinih točka protokola.

Valjalo je zato podvaliti gosp. Radiću da je vrijetjao. Tom podvalivanjem Radiću idu radikalne vodje sa postignućem dvaju ciljeva, prvo da odvrate pažnju srbskog poštenog naroda od vjerolomnosti, neiskrenosti, drugo da nabučka srbski narod na Radića i Hrvaté.

No buduću su u laži kratke noge, uvidite radikali brzo, da s tim neistinitim podvalam ne će daleko doći, zato potražite druga sredstva da gosp. Radića optuže, izvakoše iz košare nekakove stare optužbe radi izbornog proglaša. Pita se sva poštena javnost bili Radić bio zločinac protiv očeštva, da nije iznio „Markov protokol“? Više nego sigurno ne bi, jer da su ga takovim beogradske vlastodržci smatrali, ne bi s njim protokola pravili.

Nu pošto je Radić iznijevši protokol u javnost pokazao, što i tko su radikalne vodje, zato je to osvetiti mu se trebalo izmisliti uvrede nanešene kraljici, zločin očeštva i upresti ga u najnoviji veleizdajnički

je to postigao i on je mefistofolski cereći zube glasovao na konstituanti prot jugoslavenskom imenu. Nu on i danas medju Hrvatima propagira jugoslovenstvo i osniva „Jugoslavenski nacionalnu naprednu omladinu“, jer je jugoslovenstvo Pripicu batina u srpskoj ruci, kojom treba dotući Hrvatstvo.

Antun Branko Šimić je jedan od najglavnijih suradnika i kritičara te vojne „Jugoslavenske Njive“ po kojoj ničie i cvate kuljolj, otrovna bunika i grka čemerika.

U 1. broju o. g. on se obara na odlučnoga hrvatskoga pjesnika Vladimira Vidrića, kojega je pjesme nedavno iznio Jovan Dučić uz najveće pohvale. Vidrić je osobiti originalni umjetnik ne samo u nas, već u svoj svjetskoj književnosti. Izvrni i neisporedivi majstor — slikar klasične ljepote i idile, ali on je jednino Abdaruš Antunu Branku Šimiću zadnja ništa, pa mu mjeri i stope i ritam, da to dokaže. Dr. Stjepan Ivčić je dokazao, da je u nas pogriješeno ne samo klasičnu metriku Preradovića i Krleževiću, već čak i klasičnu Tresiću. Moguće da i ova tri pjesnika genij Šimić — harambuka obori u prah!

lay-a, jer bi bio našao, gdje su u svojim „Essajima“ piše: „Ali jezik, orudje pjesnikovo, najbolje odgovara svojoj svrsi, kad je posve nesavršen i nedoljeran“. Svamalicu može da ubije poeziju! Ali tko zna, da Antun Branko Šimić ne će i Macaulay-a proglositi nikogovićem i blebetlom, kao što je u spomenutoj broju Almu-Tademu i Siemiradskoga nazvao „Mazućima“! ... Alma-Tadema Siemiradski su najveći slikari svjetske umjetnosti za prikazivanje klasičnoga svjeta Siemiradski je u Europu najpoznatiji od svih slavenskih slikara, a k tome „mazuću“ su se u Rimu navraćali i najprije arheolozi i historičari, jer je on kao izvrstan poznavać klasičnoga života, imao i muzej starih.

Glavna je osobna Vidrićeve poezije živo plastično slikanje, osoloto iz života starih klasika. Tako njegova krasna pjesma „Elije Glanko“ podjebna na divnu sliku Siemiradskoga „Času ili djevojku?“ Tu je izvrstan sliku izdao pod br. 2073. u tri veličine zavod „Photographische Gesellschaft“ u Berlinu.

I Šimić se psući o slikovitosti Vidrićevih pjesama ne stidi priznati u J. Nj., da ne zna ništa, niti je

radzcome čudimo se, da se „Jugoslavenski Njiva“ ne stidi imati onakve suradnike! Ali treba koma vezati, gdje gospodar zapovijeda, pa demokratski list mora se dičiti demokratom Šimićem.

Možemo mi ne savjesti ustvrditi, da oni što no slijede na konopcu trage sofistike jugoslavenskoj Melistofela, nemaju ili pameti ili poštenja ili obojega. Bilo bi zaista vrijedno ogledati koju originalnu pjesmu A. B. Šimića, da vidimo toga novovjekoga parnaškoga „parnaškoga“ beloga orla“ (i on je dukako ekvaci), jer ćemo po njoj uvidjeti onu: „Aut Caesar aut nihil“. Da bome, da će nam „Jugoslavenski Njiva“ i u tome udovoljiti. U 2. broju ov. g. imaju dvije Šimićeve originalne pjesme: „Ukop druga“ i „Materinstvo“. Budući da ih nikakvo pero nebi moglo opisati, iznijel ču im početak. Prva počinje:

„Još si u društvu s nama: nosimote. Je si li zbilja ti to? I jesi li zbilja ti još s nama? Il si već dugo daleko negde od nas i to je samo ludost što nosimo ovu mrtvo telo“.

Zaista to i jest potpuna ludost, g. Šimiću. — Ti si kazao!

U drugoj započinje: *Sad znadem ene: Rodjenje beše razdvojenje i*

rastenje je samo rastanje sa mnom

Zaista se i jest rastao sa pameću ko i misli, da je to pjesma Radićevi seljaci u „Slobodnom Domu“, a osobito seljak Stuparić, su prema Šimiću pjesnički velikani kao seljak, glasoviti pjesnik engleski Robert Burns!

Vidrićeva pjesma „Dva levita“ ili onaj fragment pjesme „Jezuiti“ što ga je zabilježio Šiffer, vrijedi s pjesničke strane više nego puno njegare onakovih Šimićevih stihova,

Rekoh prije da u „Jugoslavenskoj Njivi“ ima i zdrava zrnja, a to za to, što u njoj pišu i takovi ljudi, koji s njom ne bi imali nikakvu dodnu, kad bi smo imali nekadanju „Hrvatsku Njivu“.

Pa tom ovdje apelujem na sve poštene Hrvate književnike, da se što prije proslijedi s izdavanjem „Hrvatske Njive“ radi česa će „Jugoslavenska“ ostati pusta, jer jugoslavenske bilje u Srbiji ne uspijeva. Drugo: da svaki svijesni i čestiti Hrvat s prezirom odbije „Jugoslavensku Njivu“, koja služi proti hrvatstvu, zagovara silu i prijati Hrvatima pokoljem.

Jedan član Društva Hrvatskih Književnika u Zagrebu.

proces u spijunaškoj aferi Danice Androlić i drugova.

Zato eto odjekuje beogradskim ulicam: Smrt Radiću! U zatvor šnjim.

Kako je beogradska skupština zaključila izručenje Stjepana Radića, to će on bez dvojbe kroz kratko vrijeme siditi opet na optužničkoj klupi pred sudom. Cijeli izobraženi svijet očekuje sa napetošću razpravu proti Radiću.

Naši dopisi.

Kotor, 1. Kolovoza 1923.

Centralizani u Eshaeziji!

Za primjer kako je narod usrećen Pašić-Pribičevićem centralizmom u Eshaeziji može poslužiti i ovaj događaj:

Gospodica Katica Stjepčević iz Lastve Donje u Dalmaciji (koja sada po Pašić-Pribičevićem centralizmu spada pod neku zetsku oblast i nekakvoga Župana) zatražila je pred više mjeseci putne isprave da može otputovati svojoj rodbini u grad Beirut u Turskoj, pa je poslije velikog napora hodajući od Poncije do Pilata, taj pasoš i dobila. No, što se dogodilo? Kada je poslije toliko moljanja, dangube i troškova ova siromašna gospodjica krenula na put i došla već do Splita, gdje se je imala ukrucati na parobrod koji ide u Beirut zaustavi je splitska policija, veleći da nemože otputovati jer da nema potvrde od iseljeničkog komesarijata, kojega su ovih dana preselili u Beograd, premda najviše svijeta seli baš iz naših krajeva Hrvatske (to jest Hrvatske-Slavonije i Dalmacije). Tako se je ova sirota morala vratiti natrag kući, premda je već toliko troška imala i usprkos toga što je imala sve isprave u redu osim te potvrde komesarijata za koju joj ništa nijesu rekli ni kod prijave na policiji u Kotoru.

Kad se je ova sirota vratila natrag iz Splita i u Kotoru kod poglavarstva tražila odštetu kod jednog činovnika ovaj se na nju razderao sa riječima: neka Vam Bog plati.

Ne samo to, nego ova siromašna gospodjica još i dan danas čeka na taj pasoš, premda je već treći mjesec otkako je molbu ponovno upravela i toliko pristojbe platila.

Pa do čovjek kod ovakvih prilika ne uskline: Jadno more!

Hrvat iz Boke.

Iz omladinskog života.

Na pitanje odgovor.

U jednom od zadnjih brojeva „Pobede“ pita nas neki po zanimanju član „Oronila“ Šime Luketa, tko je vodja Hanau u Šibeniku. Zašto nije zaisao sa potpisom pravog svog zanimanja a ne kao član Oronila. Što bi se svog zanimanja stidio ili misli da svijet ne zna da je to neki kriminalni tip javni poslužnik (fakin).

Kad bi nas netko drugo pitao onda bi mu odgovorili tko je ali članu „Oronila“ ne ćemo odgovoriti; jer sa deliktivima i fakinazom ne ćemo da tretiramo a za dokaze i osvjeđenje gore navedenog, može se gospodin po zanimanju član „Oronila“ informirati kod Državnog Odvjetništva koliko je puta bio osuđen za lupeštine, razbojstva, javna nasilja i. t. d. I to su Vam ljudi koji dan danas naše vlasti proteži-

Imamo opet nekog takozvanog Musolinia. To vam je neki pisarčić škice obrijane glave, koji se je stavio na čelo toj organizaciji „Oronila“, te kod zadnjeg svog drijanja na jednoj skupštini se raskokodakao ko kokoš kad jaje snese i stao da prijeti crnim prahom i teškim olovom, nebi li ikako za svoje zasluge dobio orden Sv. Save 17 stepena, kojeg će u Šibeniku sigurno i doći. Za ovaj put dosta u drugom zgodom ćemo osvjetliti i druge kriminalne tipove a la Šime Luketa.

Jedan omladinac.

Dalmatinski Hrvati nisu malaksali!

Ustrajna borba hrvatskog naroda porazila je onu politiku beogradskih tirančića, te ne znadu pravo, da li su poparni ili općeni. U tom bijesu rade kao da su polhmanitali sa svojim naredbama i njihovim bargafrima. Mi se tomu ne čudimo, nego se čudimo tome, da ta razvikana gospoda kroz vrijeme od preko četiri godine ništa ne naučiše, već kao veliki političari držahu, da će proći volja hrvatskog seljaka, a danas gospodina i seljaka za njegovu slobodnu, te da će seljak t. j. narod prepustiti sve volji beogradskih mudrijaša.

Cijeli hrvatski je narod kroz ove četiri godine muka i patnja štelovao moralno i materijalno, ali se na njegovu licu ne vidi ni straha ni očaja, već vedro čelo pobjedonosno i prezirno za silnike koraca u bolju budućnost, sve preko naperenih bodova. Bez bojazni stupa hrvatski seljak, a pomažu ga već i njegova gospoda k ljepšem uređenju svoje domovine, te prezire i osuđuje one, koji mu tu njegovu volju i njegovo pravo spriječavaju.

Beograd zna dobro za ustrajnost i hrabrost hrvatskog naroda te vidi da proti hrvatskom narodu prijetiti se znači posječti slablo na selje; jer baš je Hrvat zvan, da jednoga dana svečano zakopa centralizam i sav današnji ubitačni režim, te tako i srpskomu seljaku pomogne doći do pravice i slobode.

Medju tolikim nepravdama, patnjama i raznim sramotama, koje nanáša taj bijedni sistem hrvatskomu narodu, ima i jedna nepravda, koja osobito zadire u srce i dušu hrvatskomu narodu, a to je nemoralno nastojanje, koje silom bajunete hoće iščupati tomu narodu iz njegova srca čovječansku misao istine, pravde, sloge i ljubavi, izčupati mu čovječanske osjećaje iz srca njegova, izčupati mu seljačku svijest, kako da si unaprijedi svoj dom i svoje i kako da se preporodi ljubljena mu domovina. I time se želi iz Beograda propustiti tisućgodinje ime i kultura hrvatskog naroda.

Razbješnjeni beogradski vlastodržci u svojoj zaslijepljenosti već ne znaju, kako da što prije unište ono, što si je hrvatski narod stvarao kroz stoljeća, ali su srećom u tom slaba uspjela, pa sada misle time postignuti svoj namuljeni cilj što misle da uapse i preadnu sudu Stjepana Radića. Što misle time postignuti gospoda se jako varaju, jer je danas cijeli hrvatski narod iste misli kao što je i Stj. Radić i tu misao ne će nikada ni pred ničijom silom i terorom zanijekati ni od njemu stati. Ono što misli Stjepan Radić odnosno cijeli hrvatski narod je čovječanski i opravdano ne samo za hrvatski narod već i za srbski na-

dokazati tko ima pravo ili Stj. Radić ili današnji vlastodržci.

Dalmatinski Hrvati pozivlju ostalu braću Hrvate s onu stranu Velebita i Dinare, s kojima su inače tvrdo povezani sa istom mišlju, da budu ustrajni u svemu, kao što su i do sada bili i neka im ništa ne smeta ono što nam poručuju — osloboditelji!

Mm.

Ustrišci.

o Balkanska Banka. — Ova demokratska banka, koja je podupirala sve demokratske ustanove, a pogotovo novčano uzdržala razne demokratske i orjunaške listove, u kojima se napadalo sve što je hrvatsko, nalazi se u velikoj novčanoj neprilici te nemože da viša udovolji obvezama. O njoj piše Beogradski „Balkan“:

Za vrijeme ministrowanja Kumanudija, kad mu je uz koljeno sjedio desna ruka i pomoćnik Dušan Plavić, onda su neki otpušteni direktori, njegovi prijatelji, stvorili ideju za osnovanje Balkanske Banke sa kapitalom od 50 miliona dinara. Od toga je efektivno bilo upisano samo 7 miliona, a oko 14 miliona ležalo na dugu „osniavača“, tako da je upisani kapital iznosio oko 21 milion na ovaj način.

Kao što se vidi, prvi početak ove ustanove leži u opsjeni publike. Da bi mogli raditi na veliko, a sa malim kapitalom se ne da ništa učiniti, uspjeli su doći do vrlo jeftinog i velikog kredita od 20 miliona kod Poštanske Stionice.

Tako su uspjeli primamiti veliki broj ulagača, koji su danas pohtili da izvuku svoj novac. U glavnom, od početka do kraja Balkanska Banka vršila je mabinacije, koje su u sukobu sa svatanjem poštenoga posla. Ova banka ima veze s politikom toliko, što je ustanova Demokratske stranke. Ostalo je sve priljavo i nečisto.

Usljed neprilika u kojima se sad nalazi ova banka, raznoima demokratsko-orjunačkim listovima nestalo je novčane potpore, pa su neki prestali izlaziti. Dokaz, da su stanoviti listovi plaćeni, da grle hrvatsvo.

o Spjunska afera i Beogradski detektivni. — Beogradska štampa naduvala je na svoj poznati način ovu Spjunsku aferu. Rek bi da od svega toga, bit će malo ili ništa, i da je sve to maslo radikalno-demokratske stranke, upriličeno u prozire njihove svrhe. Dostatno je istaknuti, da glavnu ulogu pri tomu vodi neka raskalasa djevojka, Danica Androlić, koja je bila u službi kod razni ministarstva u Beogradu. Ljubakala sa raznim oficirima po raznim garnizonima, a sad ih tuži. Ona je glavno lice i po nezinom kazivanju apse se razne osobe i preslušavaju. Pri tome beogradski detektivni u njihovoj nezgrapnosti počinjuju dosta smiješnih stvari, o kojima neke iznosi „Hrvat“, a koje prenašamo i za naše čitatelju, da se malko nasmiju.

Beogradski detektivni načiniši su u Zagrebu cijeli rusvaj. Htjeli su pošto potu imati gradju za urutu za proces. Što su ga talambasima objavili. I prilijepili se za dišu Danice Androlić. Morala im je u tancine reći, gdje je bila, s kim je spolno općila, u koje vrijeme, na kojem mjestu i za sve okolnosti, kako to samo oni „umeju“. Ta nisu badava boravili u Parizu, Nizzi, Genevi i. t. d. — I ona priča i navajduja imena, i sad jao si ga tog gospodi, koja su imala čast općiti s Danicom Androlić. I ta gospoda sad moraju redom pred detektive, da oni pripovjedaju svoje doživljaje. Fina za bava za tu beogradsku gospodu. Sad barem znamo, zašto troši država za spijunažu u tri mjeseca 50 milijuna kruna.

o Strahote Mrcvarenja. — Sarajevski građani izletnici sa Pala vidili su jedan jezovit prizor. Jedna zvonička patroia tjerala je dvojicu mladih vojnika bjegunaca na mjesto opredjelista u Bjelinu. Muke kojim su tim jadnicim bili izloženi kroz 25 dana ganjanja od mjesta do mjesta, prelaze sve granice. Oba mladića izgledaju prava smrt. Vezani su za ruke u lance jedan uz drugoga i opet ruku uz ruku na ledja.

Ruke su im pomodirile i natekle. Oni su pred 25 dana pobjegli iz Bjeline, a uhvaćeni su u Šjenici (Novi Pazari). Ovi jadnici izazvali su samilost medju građanstvom, a neke žene su plakale Kaplar, koji ih je vodio, neki, vidi se, inteligentniji mladić, na molbu građana da im popusti lance, izjavio je da ne smije, jer ima tako naređenje.

Odista ovakova nemilosrdna i javna

o Otimanje katoličkih crkvenih imanja. — Kako iz Subotice javlja, biskupski administrator za Bačku uputio je vladi u Beograd protest radi otimanja katoličkih crkvenih imanja i njihova davanja srpsko-pravoslavim crkvenim općinama. Ovaj je protest izazvao u Vojvodini veliko iznenađenje.

Zar je i ovo moguće? Zar je ovo bratsko postupanje?

o „Novo Doba“ i splitsko državno redarstvo. — Nazad nekoliko dana, „Novo Doba“ oštro je istupilo proti jednomu državnom redarstveniku u Splitu, koji se je sravno ponio prema jednomu českomu novinaru, i tražilo od šefa redarstva, da ga se kazni. Dovolje amo i mi š njime suglasni.

Ali sad pitamo gospodu oko „Novoga Doba“, gdje su oni bili, kad su orjunaši uništavali i pljačkali uredništvo i upravu „Hrvatske Rijeci“?

Gdje ste bili, kad su se tvorno napadali Hrvati u Splitu, posebice Dr. Sokol, i bivši narodni zastupnik, profesor Šegvić, koji je bio od orjunaša teško ranjen?

Gdje ste bili, kad je to isto redarstvo hapсило i zlostavljalo naše seljake, koji su polazili u Zagreb, da vide velesajam i da se sa braćom upoznaju?

Oni su ta divljazbija, samo sa par kroničarski riječi zabilježili.

Gdje ste napokon bili, kad su državni organi na mrtvo ime, uprav živinskim načinom isprepljali, onoga mladoga sveučilištarca iz Hrvatske, samo za to, što je agitirao za Radića, kojega su zatim redarstveno osudili, a tekar drugi dan poslali liječnika da ga pregleda, a i taj liječnik toliko se je zaboravio na njegovo zvanje, da se je još sa širomašnim mladiećem izrugavao?

Ovo nisu našli potrebitim niti da registriraju, premda je ovakav barbaluk kud i kamo više za osuđiti, nego što je slučaj sa rečenim českim novinarom.

Nu ovdje se je radilo o Hrvatima, i k tomu o seljacima, pa gospodsko i vanstranačko „Novo Doba“ za to malo glavu boli.

o Kraljevina SHS prelazi u kraljevino Srbiju. Tko to ne vjeruje, neka pogleda štampiju ministarstva gradjanina, koja se nalazi pod br. 15.110 na kuverti upravljenoj Redakciji Tehničkog lista u Zagrebu Ljubičasta štampija ili muhur na svojoj kuverti glasi ovako:

„Kraljevsko srpsko ministarstvo gradjanina“

I onda će opet plaćenu gemat pisati, da su Hrvati antidržavni separatisti, jer ne će da zaborave na svoje hrvatsko ime i prošlost!

o Kako Jugoslavenski Srbi čuvaju hrvatski teritorij? — Beogradski „Balkan“ novine ministra vanjskih poslova Ničića, piše: „Misle li Hrvati da je nama baš mnogo stalo za tu njihovu Hijeku i za tu Istru? Mogli bismo mi Srbi mirne duše predati Italiji ne samo Rijeku, nego i Zagreb i Ljubljano“. Tačno tako: Znamo mi već odavna, da je Srbima stalo više do Skadra, nego li do hrvatske Istre i Rijeke.

o Kakovi su nam „osloboditelji“? — U Novom Sadu upapen je radi milijunske prevare na štetu vojnog crara države SHS srbijski podpukovnik i trgovac Jovan Vcentijević, u u Beogradu je radi zločina velezajde (potankosti se taje, jer se ridi o Srbijancu) osuđen na smrt srbijski kapetan Živan Stefanović samo što ga je kralj Aleksander kao Srbina pomilovao još istoga dana, kada je osuda pala, na 20 godina robije!

o Kakovi su u dinarima požrtvovni rodoljubi beogradski ministri? — Beogradsko „Republika“ u br. 51. od god. 1923. piše: „siromaštvo ministara. 1. Pašić je težak 600 milijuna dinara. 2. Laza Marković, Cicvarović ged mali, ima četije koje trokratnice, koje će verokratnice u Beogradu. Težak 65 do 70 milijuna, a dok nije postao ministar, nije imao pas za što da uhvati. 3. Ljuba Pataf prvi rta greao u njenicima a sad ima trokatnu palaču. 4. Ničić ima četverokratnicu. 5. Vučkevićeva trokatnica vrijedi brat bratu 3 milijuna. 6. Kumanudijeva četverokratnica u Beogradu 14 milijuna. Sve u jedno: Kad bi se izuzela imovina ministara Nikole Uzunovića, što mu je od oca ostala; imovina ministra financija što mu je žena donijela. pa da se saberu ministarske imovine: koje gotovine, koje kuće, koje akcije, koje majdani, koje koncesije, eto ti 24 milijarde dinara. . .“

HRVATI, dan 5. kolovoza je dan Hrvatskog Radića. Svaki Hrvat mora da ovaj

Pokrajinske vijesti.

□ **Michele Letizza.** — Primamo iz Drniša: Čitali smo u „Dalm. Radikalu“, kako ga šibenski radikali brane, da za cijelo vrijeme tal. okupacije Drniša nije nikada u njegovu kuću nikakav talijanski oficir ili vojnik bez straha da neko može oprovri njihovu tvrdnju. U Vašem cijenjenom listu to nije niko ni tvrdio. Tamo je bilo javljeno da je Letizza obožavao talijanske oficire. U tomu nije nikakva stvar. Ja on je radikal saveznik Talijana i stvar je sasvim prirodna da ih je Letizza obožavao. Ako „Dalm. Radikal“ to nazivlje blatom, onda što bi on kazao, kada bi mu iznijeli ime one gospođe draške, koja je primala od talijanskih oficira bokete cvjećea? Drnišana ne zanima ni talijansko prijateljstvo ni patriotizam Michele Letizza njih zanima saznati Ko je njemu jedinom trgovcu izposlovaov prodaju državne soli?

□ **Upravnik vojničke bolnice.** — Javljuju nam iz Splita: Za novog upravnika ovdješnje vojničke bolnice predložio imenovane dra Alearda Keniga snoviteljskog kapetana u Šibeniku.

□ **Hrvatski Dom u Kostajnci.** — Mi apeliramo na sve imućnije dalmatinske Hrvate, da podupru našu braću u Kostajnci. Novci se šalju na „Hrvatski Dom“ — Kostajnica (Hrvatska).

□ **Jadranska Banka.** — Pišu nam iz Dubrovnika Vijesti, da se je „Jadranska Banka“ u Trstu pretvorila u „Banca Adriatica“ i da se u zaključku glavne skupštine od 14. pr. mj. iz nove banke isključeni prijašnji njezini dioničari, uzemirila je ovdješnje dioničare Jadr. Banke, koji u cijeloj ovoj zaključnoj aferi vide jedno prosto izigravanje starih dioničara. Dubrovčani su bili prvi osnivačiji Jadranske i danas se svi kažu da su popustili Beču a kasnije Beogradu da se centrala banke prenese u ova dva centra, jer sada uvijidaju da su i u Beogradu bili izigrani. Poduzimlju energičnu akciju, ali mnogi od njih sami govore: ugrizu vuk magare!

Političke vijesti.

□ **„Borba“ o Dalmaciji.** — piše: „Zotvori koji upravljaju ovom državom opet su se diletinili na narodna prava u Dalmaciji. U djelomičnim općinskim izborima, koji su zakazani u augustu mjesecu, u nekim pokrajinskim i mjestima dolazi do drugih i trećih izbora od svršetka rata, a u Dalmaciji još nisu provedeni nikakvi. Strah beogradskih silnika od pravovjeka širokih narodnih masa dotjerao ih je već dotle, da od protuzakonitosti, koje su se do sada jedva mogle podnositi, ispravju u prava zločinstva, koja se više nikako ne mogu trpjeti. Prošlo je deset punih i debelih godina, otoliko su sve dalmatinske općine raspustene i predane u ruke odurnih komesara i tajarski i nepodnostojivi policijski režim, koji traje — devet godina, devet ljetih rana napale na uzročnike povreda autonomije dalmatinskih općina.

Sramota, vapijuća je sramota da se jedna država, koja bi se htjela zvati narodnom, diči onim političkim stanjem koje je od Austrije naslijedila iz — vremena rata.“
□ **Riječ, potpis i uže.** — Primamo od jednog molroca sa strane: Organ šadica radikala u Šibeniku osvrće se na „Markov Protokol“ i tvrdi da „za radikalnu stranku, taj protokol ne sadrži nikakvih obaveza“. Dobro da ovo znamo što čavrlja organet dra. Nikole Subotića. Dodje li ikada do daljnjih pregovora sa radikalima to će ih treba vezati sa užetom, kad oni sumi ne drže ništa do riječi i potpisa Gjurčića i dr Janjića.

□ **Izjava dra. Šurmina.** — Kako se je unaprijeđeno znalo prof. Šurmin boravio je u Beogradu zadnjih dana radi uređjanju njegove penzije, a ne radi političkih intriga.

□ **Zašto je Pašić branio Stambulijskoga?** — Jer je Stambulijski stvarao plan, kako bi Srbija i Bugarska stvorile zajedničko carstvo pod srpskim carem, iz kojega bi po Pašićevoj želji bili Hrvati isključeni, nakon što bi ih Srbi dobro izmutili, jer Pašić Hrvate onda, kada više ništa ne budu imali, ne treba. Taj plan je padom ismrcu Stambulijskoga barem za sada onemogućen.

□ **Policijska ljubav.** — Pišu nam iz Zagrebu: Ovih dana je prof. Slavtđu, ured. Hrv. Vijesti u Zagrebu, saopćeno, da smjesta ima ostaviti Zagreb, jer je dobio izgon od tri godine. Ovak progona sa strane policije učinjen je bez ikakvog razloga, ikakve prijave i razjašnjenja. Tako dok zločinac Anđelinović, mirno se šćepe po Zagrebu

□ **Poštanski činovnici.** — Poštanska direkcija u Zagrebu izdala je „naređenje“ da poštanski činovnici ne smiju čitati političke novine i da ne smiju raspravljati o politici.

Gradske vijesti.

□ **Orjuna i Pomorci.** — U prošlu nedjelju Orjunci su držali prosvjedu skupštinu u prilog Strajkačevih pomoraca „Jadranske Plovidbe“. Kako je bilo očekivati odaziv građanstvu bio je ništav. Razlog tomu što su se Strajkačji pomorci obratili na krivu adresu, na adresu mjestne djecaurnice i bombaša. Ozbiljni trgovatki i obrtnički krugovi su svojedobno preko Udruženja Trgovaca, Obrtnika i Industrijalaca za sjed. Dalm. u jednoj izvrednoj društvenoj skupštini razpravljali o sudbini pomoraca i u smislu njihovih opravdanih želja intervenirali su kod vlade u Beogradu.

□ **O povisici električne struje.** — primili smo prosvjedu sa više strana. Mi se na ovu povisicu nismo do sada bazirali a razloga, što ima nade da će električna centrala Ante Šupuk i Sin svojevrijelno doći u susret građanstvu i sniziti će cijenu struji na onaj iznos, koji može građanstvu podnositi.

□ **Saveznik Radikala.** — Molim Vas donesite ovu bilješku „Dalm. Radikalu“:

Talijanski špijun u drž. redarstvu. Primamo iz graginštva i donosimo bez komentara jer je suvišan: gledala da je kod nas sve moguće i da se radi bez akropola. Tako sada gledamo u Šibeniku, gdje se u službi drž. redarstva nalazi g. Jure Jurić pek. Dume, koji je za cijelo vrijeme talijanske okupacije u Šibeniku bio u službi okupatorne vlasti i kao takav ostavio vrlo ružnu uspomenu negđu građanstvom. Kad su pak vlasti dotičnog primile u službu, mogle su ga bar poslati negđe dalje, a ne baš u Šibenik gdje svak zna ko je i što je bio.

Komentar je doista suvišan kad se u Šibeniku znade da Vice Jurić, koji je za okupacije proganjao Hrvate, danas saveznik gospode radikala, koji su ga obzručke primili u službu valjda uprav. radj. toga da i u buduću bude proganjati šibenske Hrvate.

□ **Pomanjanje vode.** — Stanovnici Crnice i Mandaline nam se tuže, da nemaju vode i ako općina od njih utjerava za vodu grdne pare. U Mandalini rajbu mornaricu je prisiljena da sa Rugača vuče vodu y maouama.

□ **Letica i sol u Drnišu.** — U prošlom broju doneše nam bilješka da je Mihajlo Letica u Drnišu sam dobio dozvolu za Leticu soli uzemirila je sve radikale i ne znači da nam odgovore ng upit, ko je

Letica izposlovaov ovu pogodnost, uhvatije se prljine i pljeska. Nikoga ne zanima prijateljstvo Letice sa Talijanima nego svak u Drnišu traži razjašnjenja radi kojih se je razlogu Mihajlo Letica samom da razprodaja soli? Na ovo traži narod odgovor.

□ **Šibenski bojdasari.** — Upravili su pismeni protest na Općinu i Poglavarstvo (po drugi put) što u naš grad dolaze strani bojdasari i oduzimlju zaradu domaćima koji i onako u ovom zapuštenom gradu jedva da preko godine nešto zarade. Itd-niči vele da su tu neki debeli kumovi po sredini, koji su odučujuć i dadu se podmazivati. To može da bude kad sa strani bojdasari u samih 6 mjeseci izvršili u Šibeniku radnja od preko pola miliona dinara.

□ **Općinska posla.** — Bivši podvornici Jerko Čanka, Mate Sarac i Kutić imenovani su stalnim redarima, dak je dosadašnji nadzornik na ribarnici Mate Butas red, Mesar bio umirovljen. Što znače ove promjene.

□ **„Mačkari“.** — U Šibeniku se je ustrojilo jedno ćudnovato društvo. Zove se „Mačkari“. Članovi društva mogu biti očne lile. Oni se skliću po ulicama i gdje opaze koju mućku — ona je njihova: Za vrijeme Austrije u Dubrovniku je takodjer postojalo društvo macagata. Predsjednik društva bio je Leopold barun Chlumecy. Ko je u Šibeniku predsjednik mačkara.

□ **Maž ka tenu.** — Primamo iz ulice sv. Ivanu Stanari ulica okolo kuće fotografa Cristoforo Mattiazzi, prošlih dana bili su svjedoci jedne neobične vike, koja je dolazila iz fotografove kuće. Sin Cristoforov kosmati Tonči porječkao se sa ženom, koja je kao brizna majka čuvala bolesno dijete, koje je mirno spavalo. Tonči ni pet ni šest navali na tenu i stao ju pljuškati. Bježdna gospođa udrija u plač. Na to naletijo u sobu šfor Cristoforo i stao se dereti na nevjestu. Fora, fora! i da ide učiniti legitimaciju pa nek se seli iz njegove kuće. Ni ježna ženica nije se pristrasila šfor Cristoforo nego mu je odrupila, da će poći, ali da će sa sobom uzeti i njezino dijete. Kad je šfor Cristoforo čuo što mu nevjesta poručuje, plaćući klatom poleti prama svojoj ženji vječel. Klatom mial: Katica mial! Ova bludena sparija ne da ništa šfor Cristoforu, a on a njegovom deretanju ne da mira stanarima okolo njegove kuće. Da je na općini sindaco Alachevich kaznio bi ga sa stotinu lira globe za rušenje mira i reda.

□ **Razbijalci prozora.** — Odušteni općinski pamejač Štjiva polupao je prozor od izloga na dućanu trgovca Šonaci i počinio štetu od kojih Din. 1500 — Uhuvačen priznao je na redarstvu djelo i izjavio je da se je htio osvetiti općini, koja ga je likla zarade i kruha, pa ocka općina plaća razbijeno

čaklo. Zanimiva je njegova druga izjava, da je on porazbijao i prozore na dućanu Delfina i Vitaliani. Prvo se izjavi pomećuć vjeruje u gradu, ali u drugu sezumnja ne drži se Štjiva za pravog razbijuća Delfinova prozora.

□ **Općina ne plaća dugove.** — U zadnjem smio broju pozvali opć. tajnika Đinka Sirovica, da javi narodu, koliko ima duga općina Šibenik. On šuti kao poliven, a pokrajinska bolnica čeka uzalud da joj se izplati subližu jedinac milijun kruna: druge bolnice takodjer očekuju subližu jedan drugi milijun kruna. Trošak za popravak vojničkih prostorija nije plućno: troškovi za popravak nenike nisu isplaćeni, električna centrala — izgleda da je povisila građanstvu cijenu na struju uprav. radj. toga jer joj općina nije izplatila dug od kojih 250.000 kruna.

□ **Izvor petroleja.** — U odlomku Bilice pokraj morske obale financijska straža našla je nekoliko zigosat punih alkohola, a nekoliko praznih. Za provienijenciju ovoga spirita ne zna se do sada ništa pozitivnoga. Međutim po gradu se šire koječakve „glasinje, koje trijeznom promatraču nameću pitanje, da li se u ovom slučaju u opće radi o kontrabandni ili je nekomе trebalo javnih dokaza da svali sumnja na Šibenske ili Skradinske trgovce.

Mi smo uvjereni da nijedan razboriti čovjek ne će odobravati kontraband i mi se nebi šaljali zigosat dotičnoga, sve kada bi se nalazio u redovima bilo koje stranke, isto što ne možemo odobravati postupak onih, koji iz političkih motiva dovodu u svezu sa ovom aferom imena politički izloženih osoba. To nije pošteno: Mi će mo ovoj aferi posvetiti našu pažnju i već sada tražimo od svih vlasti, da se provede istraga, koja o ovoj aferi imade unijeti svjetla. Izvor petroleja u Bilicama ne smjtu same vlasti zatrpiti!

□ **Specialista i operatar.** — Za bolest grla i nosa Med. dr. Aleksandar Doršner dolazi u srijedu dne 8. o. mi, te će primati u Hotel Krka od 9—12 od 4—6 sati.

Izdavač i odgovor. urednik: Mito Jerić.
Tisak: Pučka Tiskara — Šibenik

Hrvati širite „Dalmatinski Hrvat“.

Mali oglasnik.

Temeljna — Iznika 6 Dinara. Za svaku riječ 50 para. Za dehlja slova dvostruko se uračunava. Plaća se unaprijeđeno.

Tražimo vrane patne činovnike i mjesne povjerenike za Dalmaciju. Zarada dobra, uspjeh siguran. Ponude slati: Filijalni Direkciji „Kontinental“, osiguravajuće društvo — Šibenik. Privremena kancelarija: tt. Braća Makale.

Posjetiocima morskikh kupališta, putnjicima i izletnicima, preporuča svoj novouređeni, **Hotel „Dalmacija“** u Tivtu, jedan sat vožnje parobrodom od željezničke postaje Zelenika. Potpuno nova zgrada sa novim namještajem, na najljepšem mjestu Boke i u blizini najvećeg i najljepšeg perivoja u državi. Morsko kupalište u neposrednoj blizini. — Cijene vrlo umjerene. — IVO FAŽO, TIVAT, Dalmacija.

JOSIP DREZGA - ŠIBENIK
Brzjavlj: DREZGA ŠIBENIK.
Telefon inter 38

VELIKA PRODAJA u žitaricama i kolonijalima,
Prodaja: Sećera, Kave, Pirinča, Sapuna, Gradjevnog materijala, Nafta, Bezina, Mašinskog ulja.
SVE UZ CIJENE KONKURENCIJE.
Autogarage.
Narudžbe se obavljaju sa vlastitim prevoznim sredstvima: motornim ladjama po moru, teretnim automobilima po suhu.
Export vina, ulja i rakije na malo.

MODERNO POKUĆSTVO i Tapesarije.
domaćeg proizvođa.
Najsolidnije izradbe.
Uz najpovoljnije cijene prodaje **Trgovina pokućstva** sa stolarsko-tapolarskom radionom
RIKARD DELFIN
ŠIBENIK
(prije And. Delfin)
Obala (vlastite prostorije).

NEOSIGURAVAJ PRIJE no što potražiš uslove osiguravajućeg i reosiguravajućeg društva
„Kontinental“
(Centrala Beograd).
Filijalna direkcija za Dalmaciju — Šibenik.
(Privremena kancelarija tt. Braća Makale).
Ista odpočinje poslovanjem u Dalmaciji vršeći najkulatnije uz najpovoljnije uslove sve vrste osiguranja.

Jugoslavenski javni bilježnik u Sjevernoj Americi.
PETAR REŠKOVAC
1526 Page St., N. S. Pittsburgh, Pa.
Zastupao u svima ostavoskopski i imlo poslovima i razpravama. Uterivam oštećene za Vaše nadzradle i poginule u Americi, kao i osmrtnine za umrle u svim slučajevima. Izradjujem sve pravne i im. dokumente za sve one, koji žele doputovati u Ameriku, ako u Americi imadu svoje rodbine, koja će se za njih pobrinuti. U svakom slučaju izvolite se obratiti na mene. Toplo se preporučam zainteresovanome narodu.